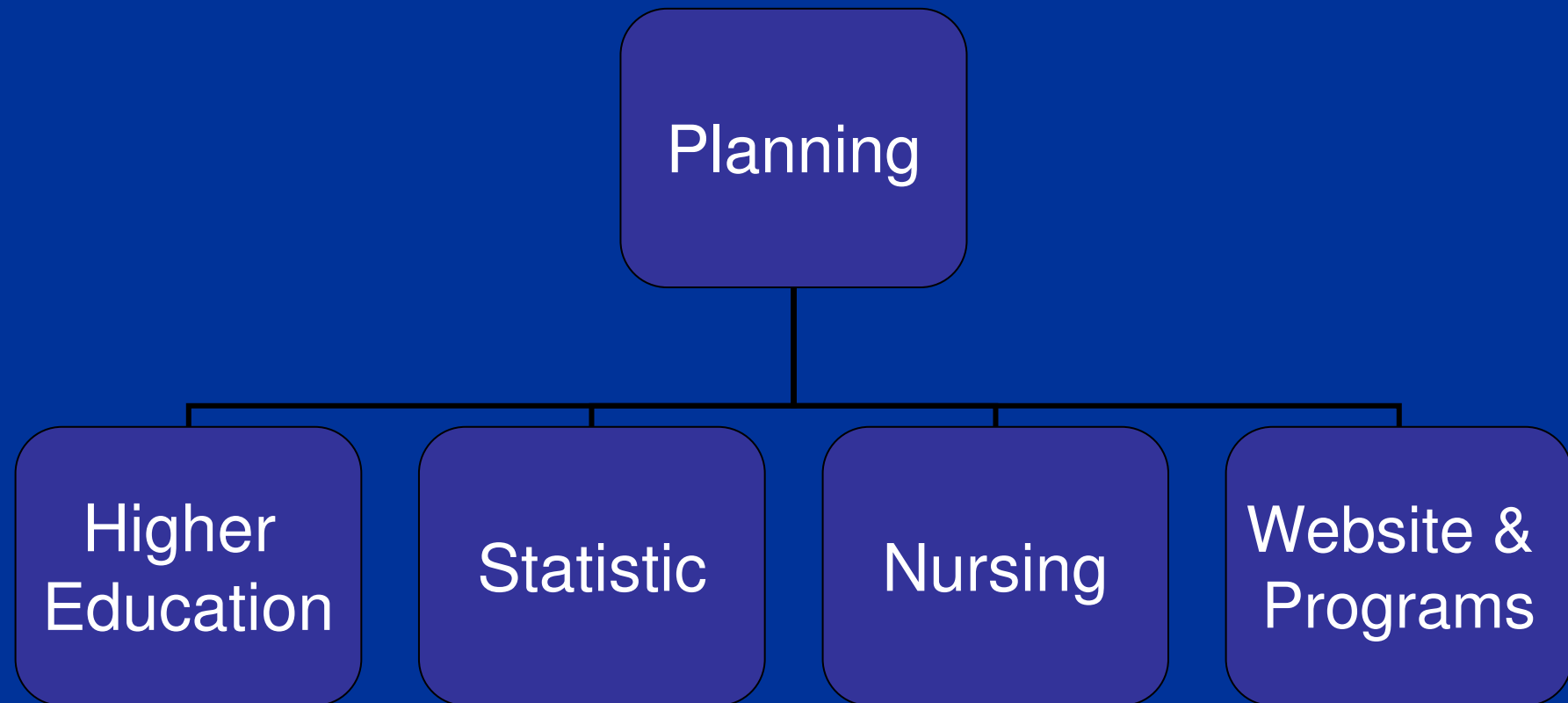

وهزارهتی تهندروستی
فهرمانگهی تهندروستی ههولیر
بهشی پلان دانان وفیرکردنی تهندروستی

Planning and Health Teaching Department

Dr. Moayad Abdullah Wahab
Director

Organogram

Achievement

- Accomplishment of Health profile.
- Accomplishments of Health Mapping.
- Preparation of Health strategic plan (next 3 years)

Objectives 2008

- To upgrade PHCs to minimize the burden on hospitals.
- To fulfil the shortage of Nurses in hospitals.
- To upgrade administrative procedures in dealing with administration issues.
- To update Health profile & mapping for Health facilities in addition to data analysis.

Objectives 2008

- To accomplish data collection & analysis for health services.
- To determine the catchments area & population for each health facility at subdistricts level..
- To set up update Organogram for DOH and Job description for Planning department staffs.
- To set up a data base for Physician to be connected later to administration and finance dep.

No. of Doctors, Dentists and Pharmacists

Doctors	2006	2007
Junior Doctors	262	280
Senior House Officers	149	183
General Practitioners	252	256
Specialists	265	446 (81,284 in korea)
Doctors at Rural areas	120	115
Postgraduate Students	385	470
Dentists	181	235
Pharmacists	128	205
Total	1742	2190

Health Facilities

Health Directoartes	No.of hosp.	No.beds	No.of specialized Medical Centers	No.of PHCs	Catchments population
Hawler	7	1440	16	28	653,455
Dawrobar	0	0	1	53	391,915
Shaqlawa	3	167	0	35	120,205
Soran	3	189	2	34	149,886
Barzan	1	35	0	29	44,886
Choman	1	20	0	11	30,596
Total 2007	15	1851	19	190	1,390,943
Total 2006	15	1772	11	180	1,349,774

Some of Health Indicators

Health Indicators / Population	Average no.2006	Average no.2007	Rate per 10,000 (Erbil) 2006	Rate per 10,000 (Erbil) 2007	Rate per 10,000 (Iraq) 2004	Average no. in (Korea) 2004
1 Doctor	1/941	1/795	10.6	12.5	7	1/608
1 Specialist	1/5093	1/3119	1.9	3.2		
1 GP	1/5356	1/5433	1.8	1.8		
1 Dentist	1/7457	1/5919	1.3	1.6	1.01	1/2666
1 Pharmacist	1/10545	1/6785	0.9	1.4	0.7	
1 Bed	1/761	1/751	13.1	13.3	12.7	1/146
PHC	1/7498	1/7320	1.3	1.3	0.6	
No.of beds in neighbor countries is 19.06 /10,000	There are 101,137 general hosp. with 117,319 beds in Korea					

Constrains

- Weak or no IT rule in rule in administration procedures.
- Curative mentality yet overcoming preventive mentality in health facilities and administration.
- No recent organogram and job description for almost all health facilities.
- Unreliable collected data without analysis to assist decision makers .
- Collaboration with higher authorities to approve on strategic programme and projects is weak.

په‌که‌ی خویندنی بالآ

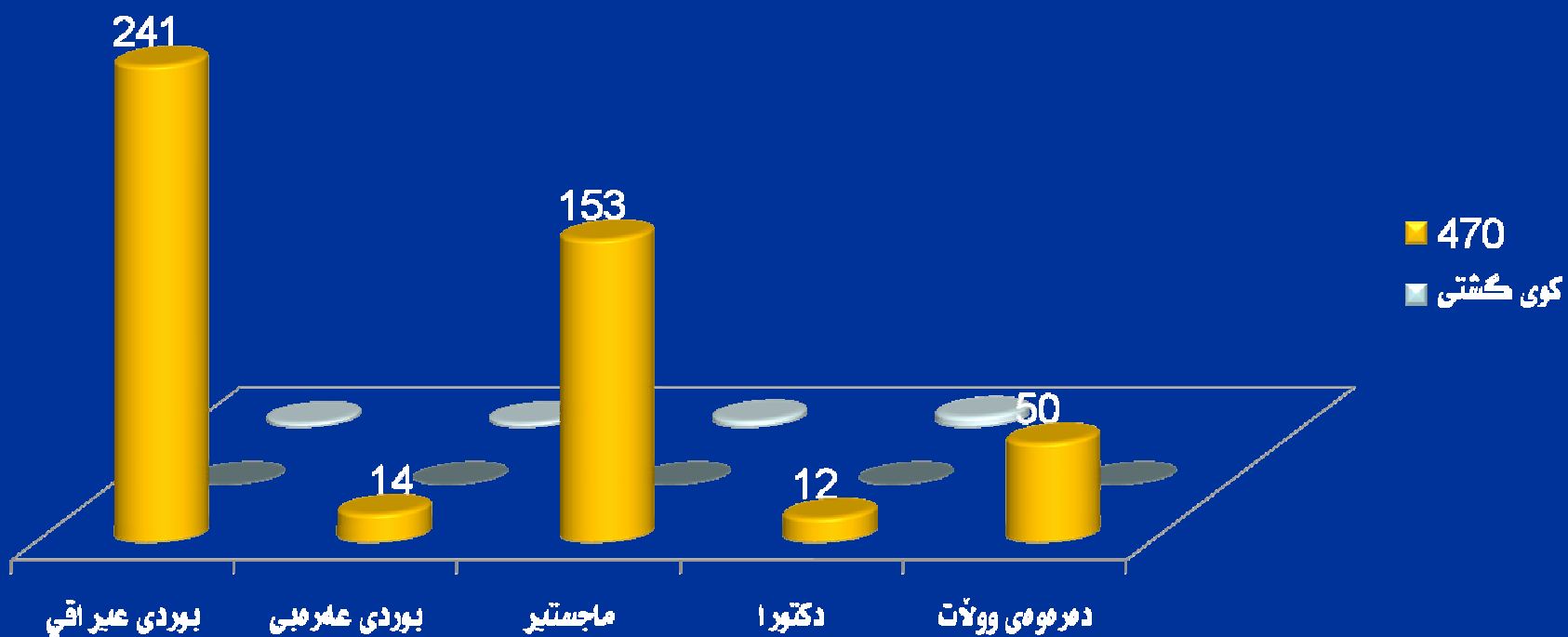
چالاکیه کان:

1- بویه کهم جار له کوردستان توانرا تاقیکردنه وهی بوردی عه ره بی له هه ولیر ئەنجام بدریت به ئاماده بوونی 53 قوتابی له هۆلی تاقیکردنه وه , وه 9 له کۆی 14 قوتابی وه رگیران که له سه ر میلاکی فه رمانگهی ته ندروستی هه ولیرن وئیستاش له هه ولیر دهوام ده کهن وه کو قوتابی بوردی عه ره بی .

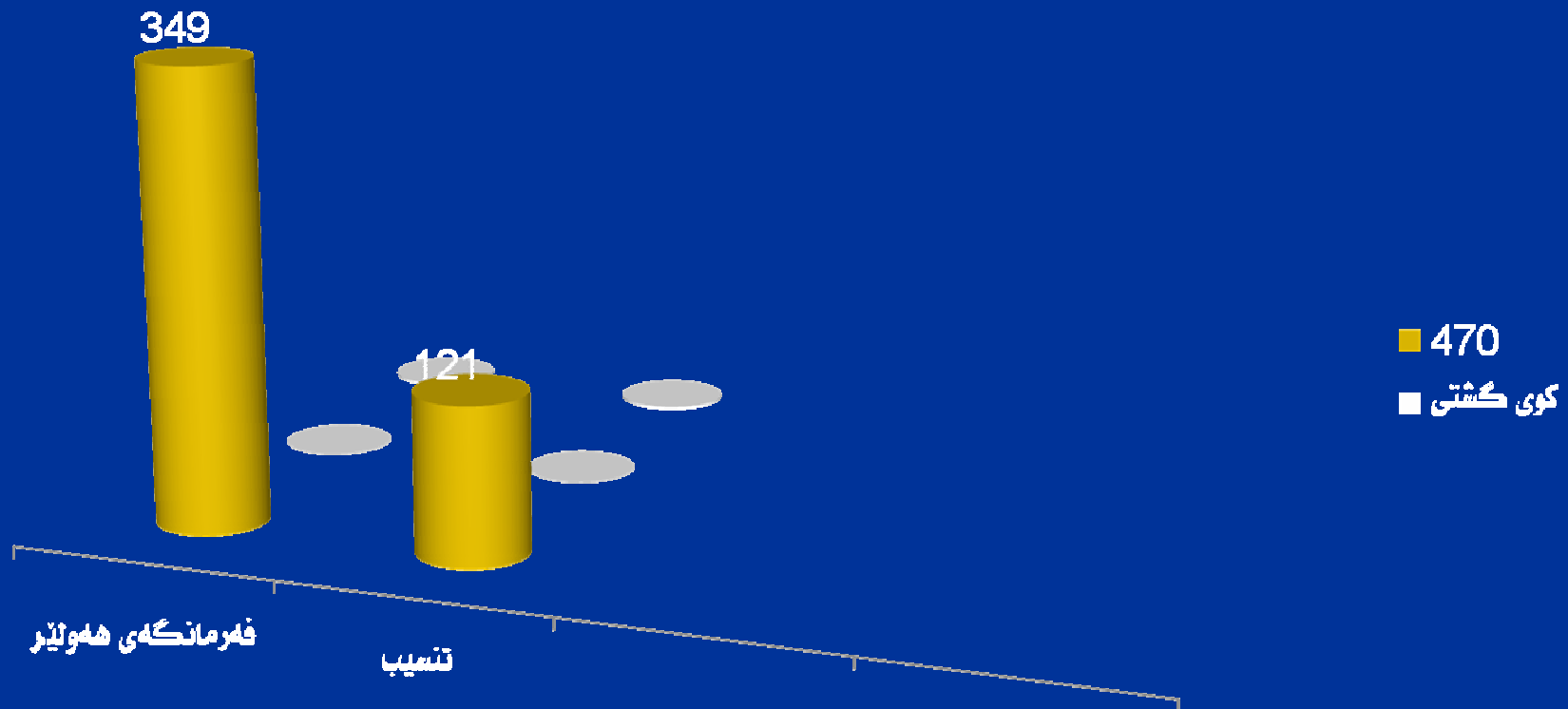
2- له بهر پیویستی نه خوشخانه کانی ده ره وهی شار بو پزیشکی پسپور له چهند بواریک توانرا چهند کورسیه کی خویندنی بالا (دبلومی دوو سال) دابین بکریت (ئافره تان و له دایک بوون (5) وه هه ناو (2) .

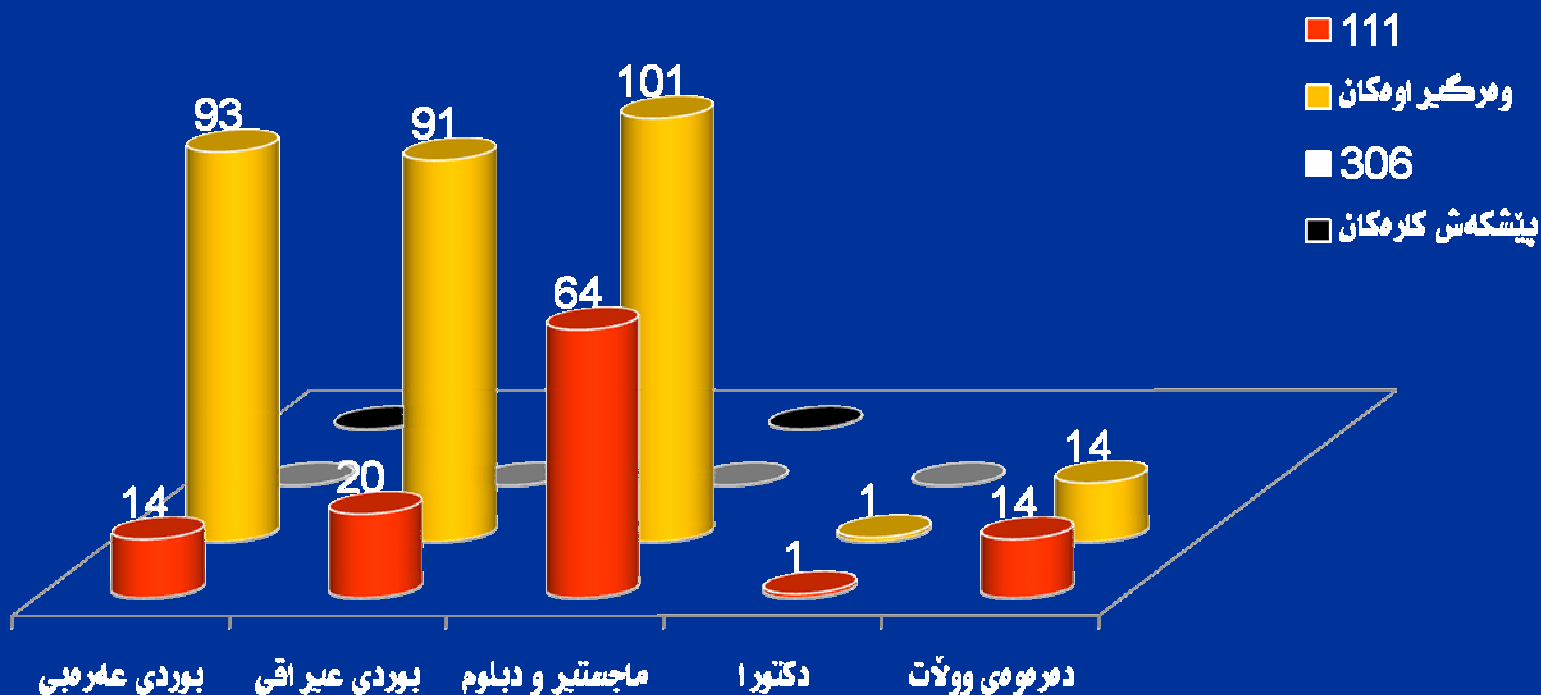
ژماره‌ی گشت قوتابیانې خویندنې بالا

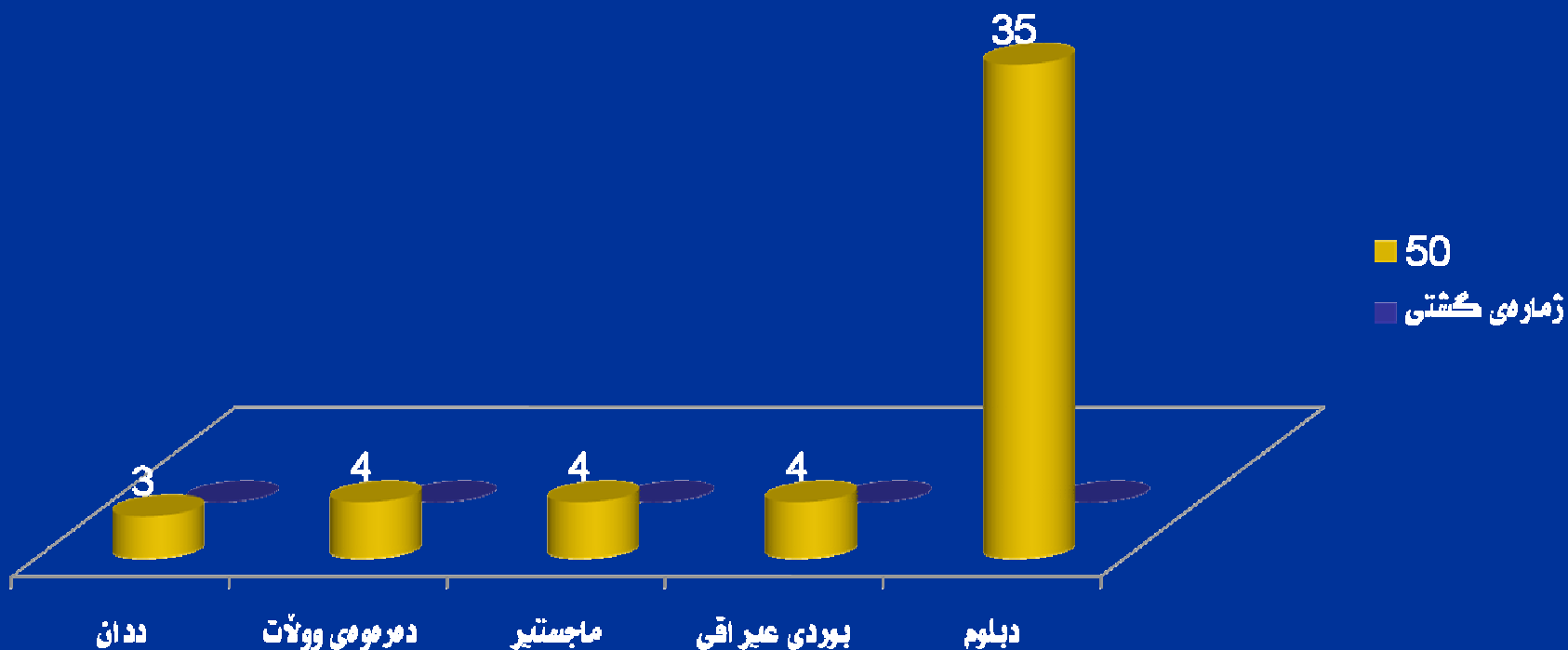
کۆی گشتی قوتابیانى خویندنى بالا

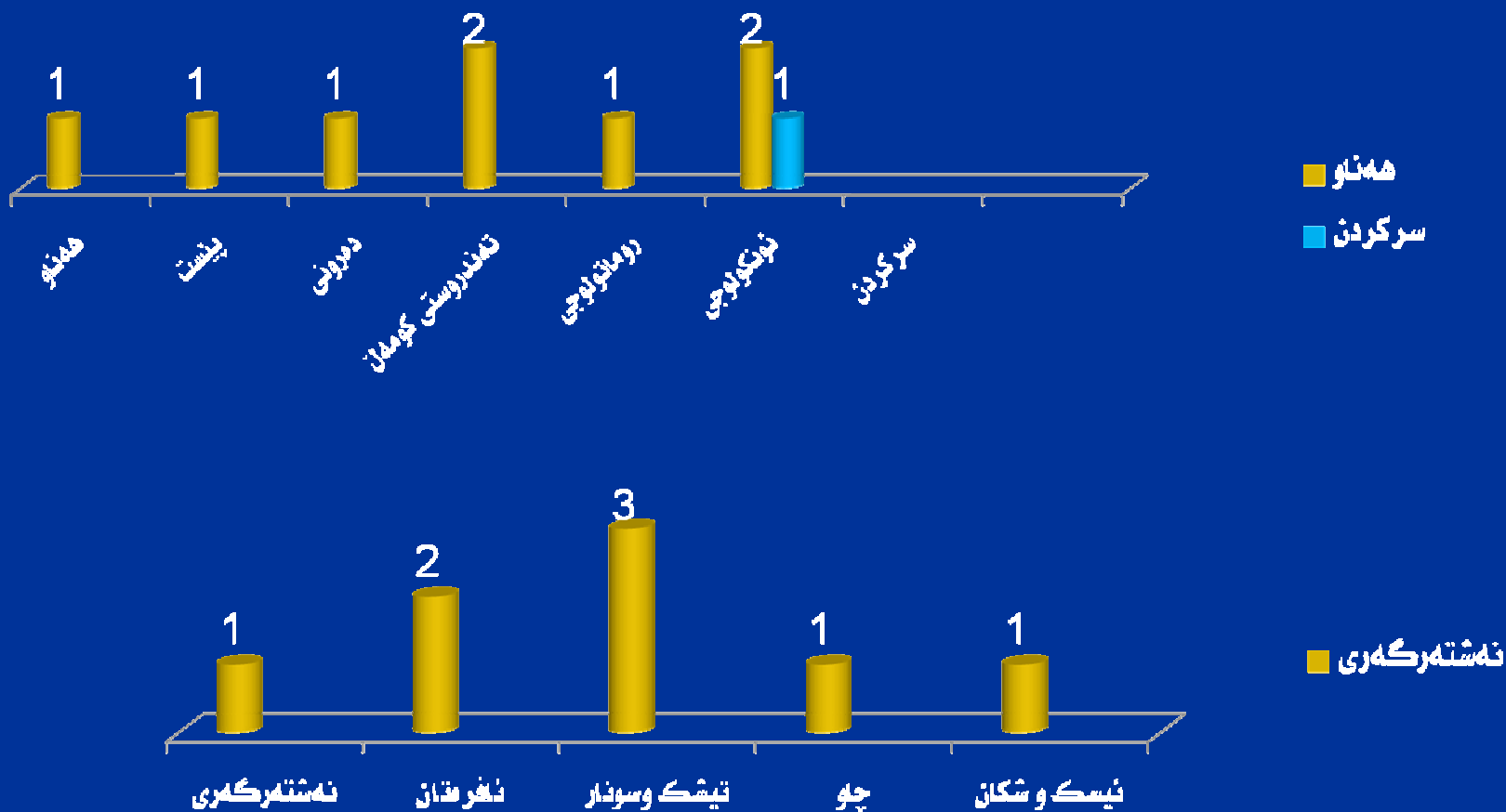
ژماره فوتابیانی پيشكەش كارەكان و وەرگير اوهكانی خویندنی بالا 2007-2008

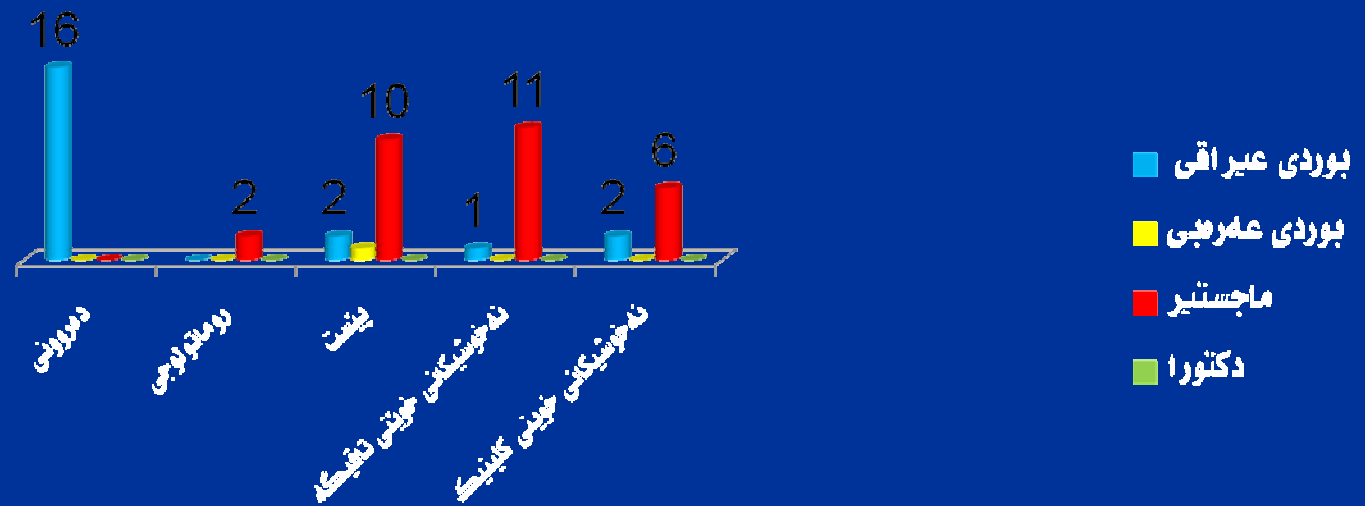
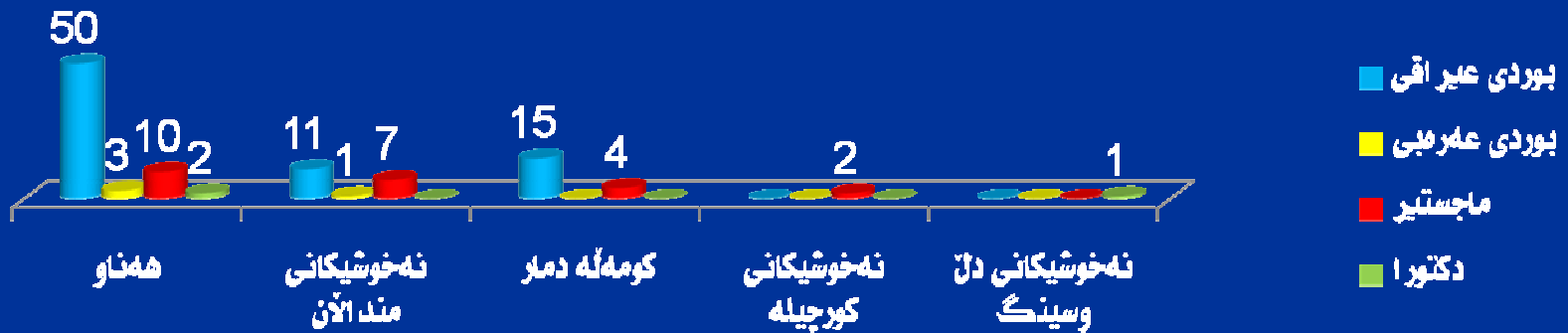
ژماره‌ی قوتابییانی بروانامه‌ی پسیوریان وهرگرتوه له 2006- 2007

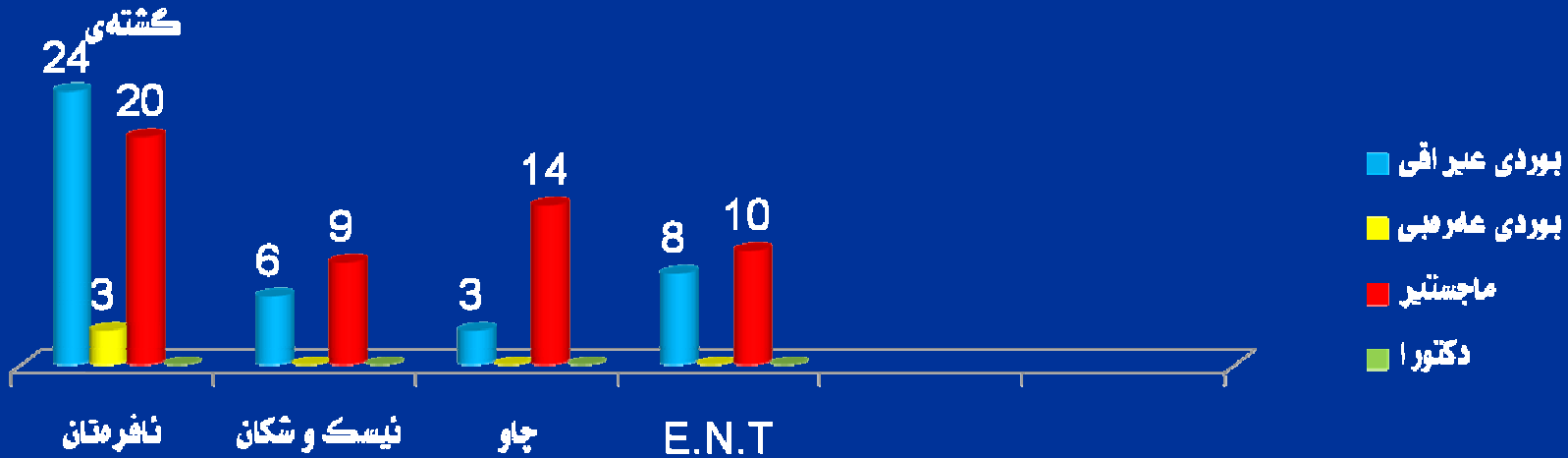
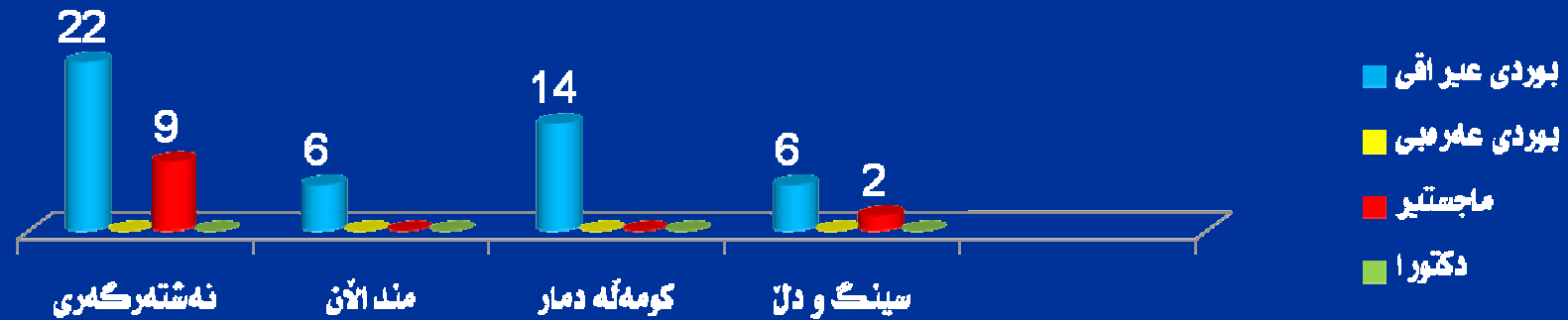
ژماره‌ی قوت‌ایبانی بر روانامه‌ی پسروریان وهرگرتوه بو سائی خویندن 2007-2006

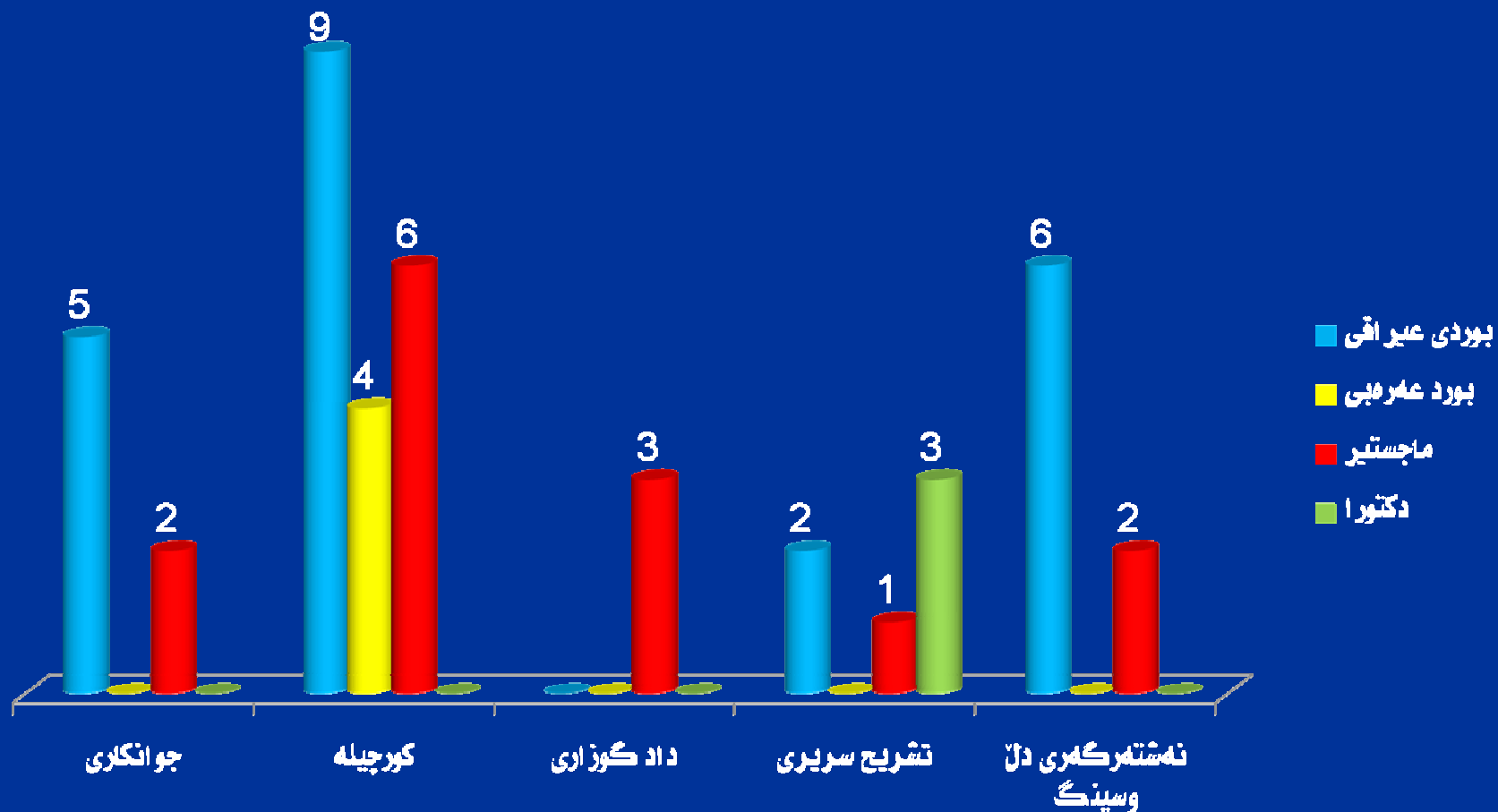
به‌شه‌گانی هه‌ناو

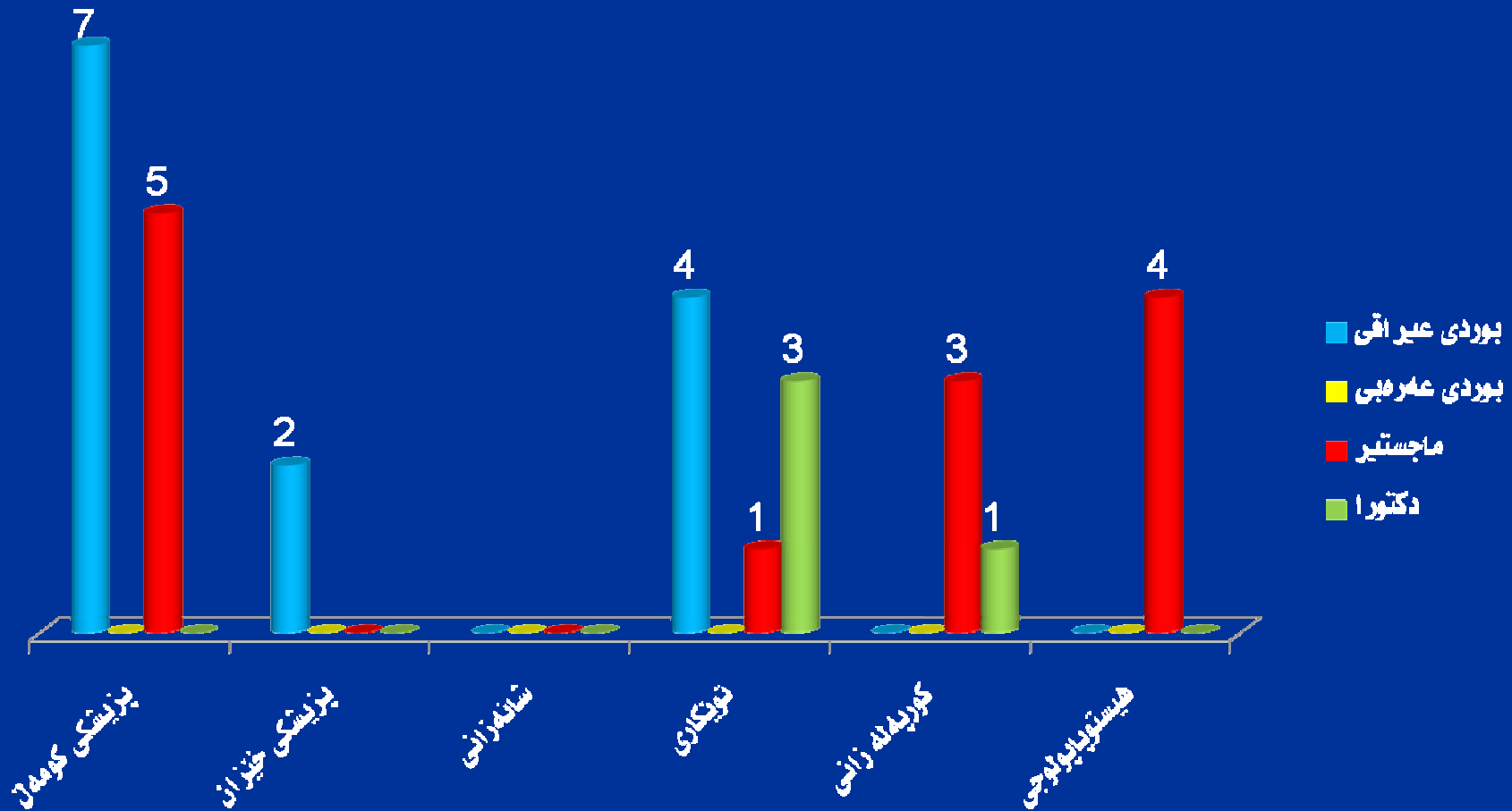
بهشہ کانی نہشہرگہری گستی

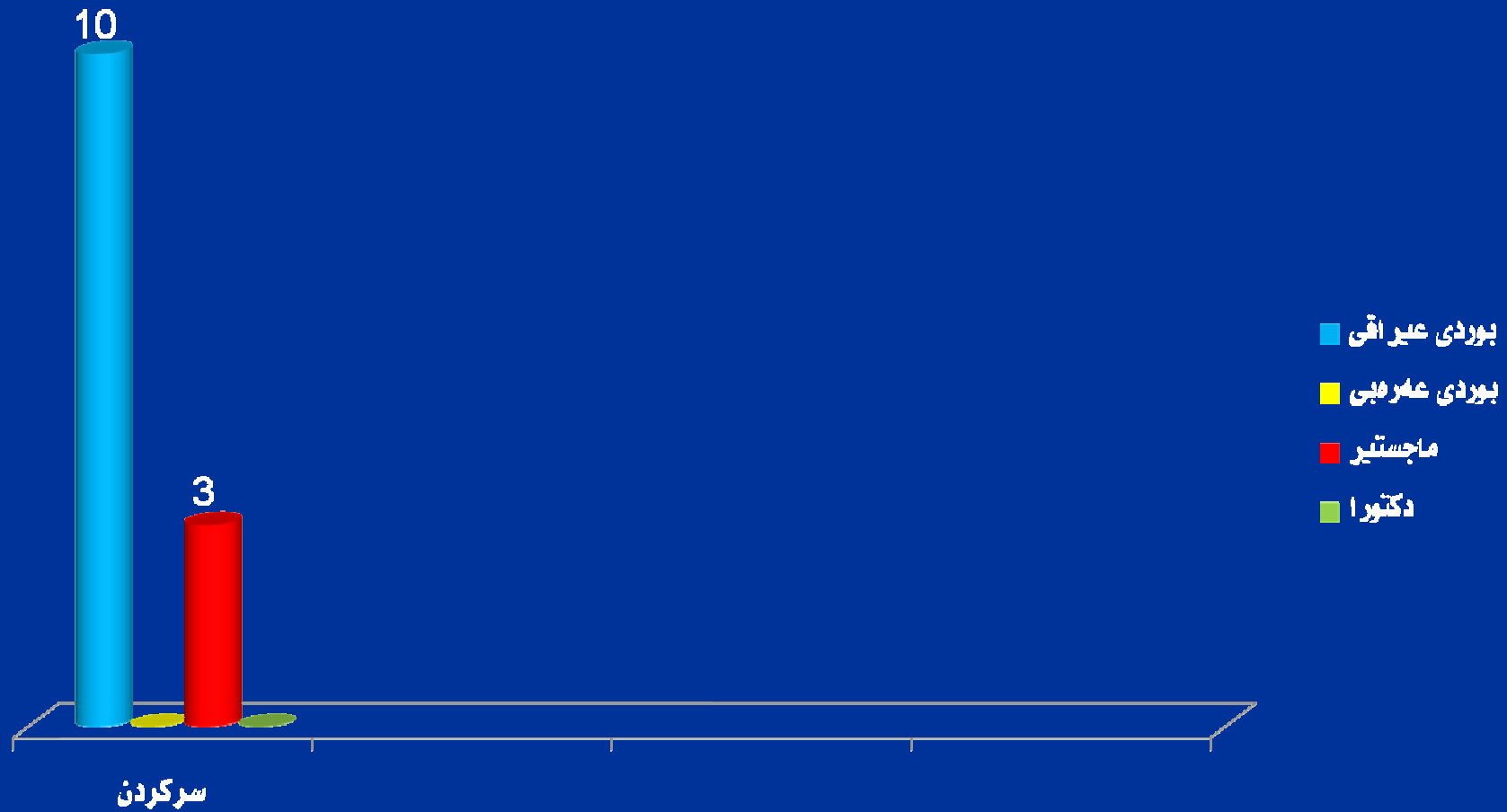
بهشه‌کانی نهشته‌رگه‌ری گستی

به‌شبه بنه‌ره‌تیه‌کان

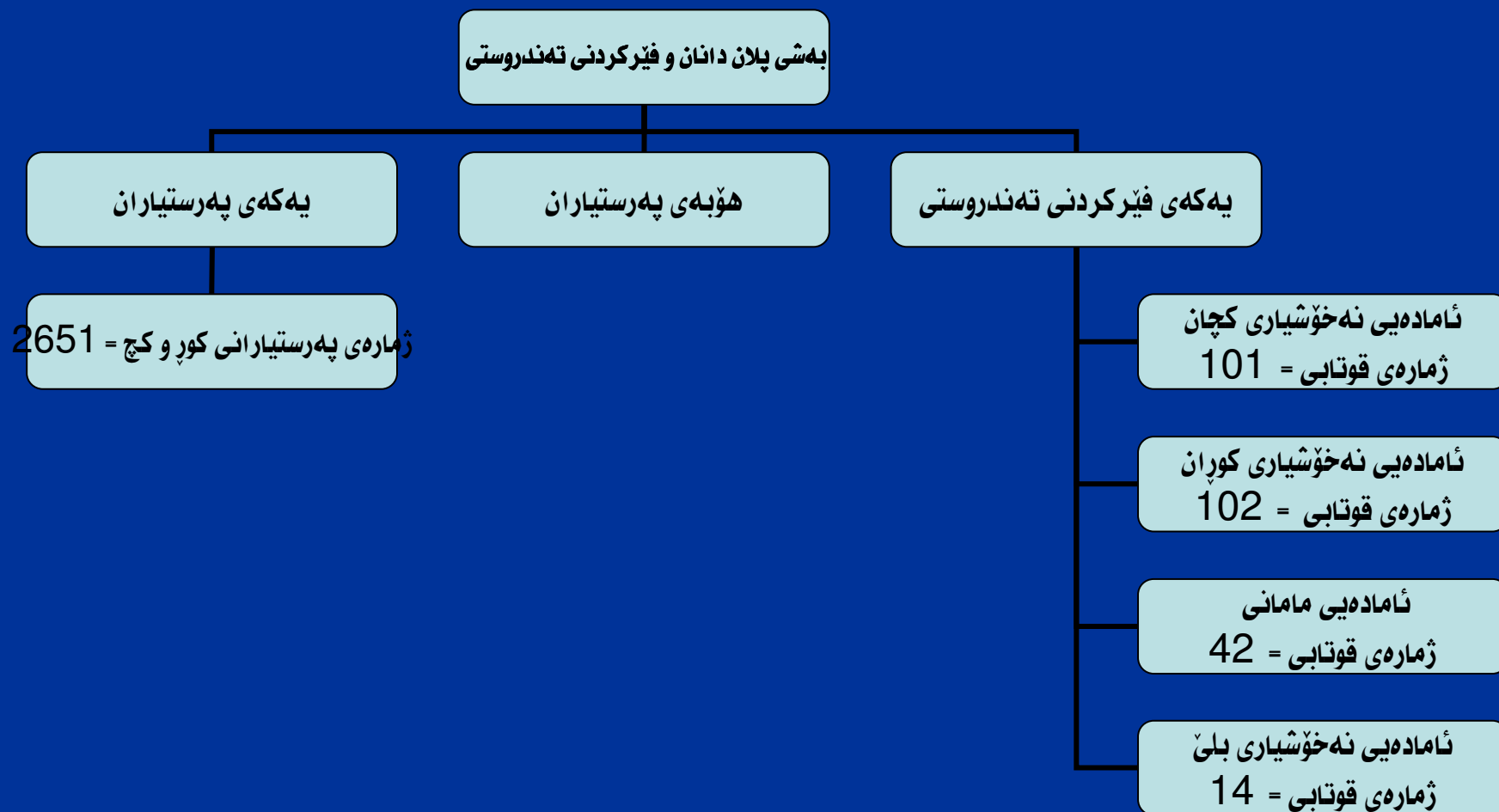

سرکردن

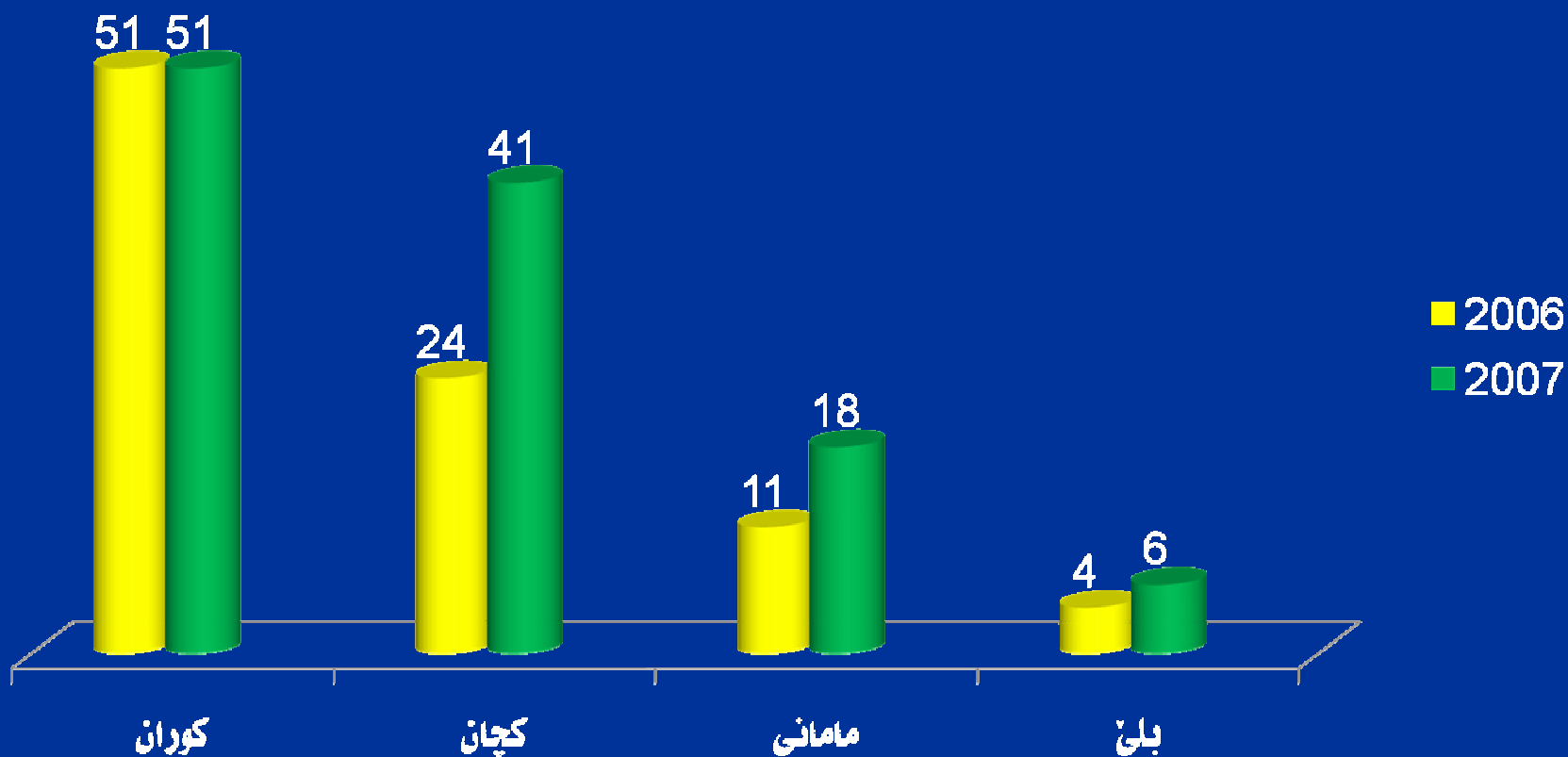

چالاکیه کانی هۆبهی په‌رستیاری / فی‌کردنی ته‌ندروستی سائی

2007

1- وەرگرتنى قوتايان له ئامادهييه كاني نه خوشياري كچان وكوران ومامانى بو سالى خويندنى 2006-2007 و 2007-2008

2- وەرگرتنى قوتابيانى كور به ژماره‌ي (51) قوتابى له ئاماده‌يى نه‌خۆشيارى كوران بۆ به‌ريۆه‌به‌رايه‌تیه‌كانى ته‌ندروستى دهره‌وه‌ي شاروه‌ بۆ (چۆمان - سۆران - شه‌قلاوه - بارزان - كه‌رتى مخمور - ده‌وروبه‌رى شار) .

3- ژماره‌ي دهرچووانى قوتابيان له ئاماده‌ييه‌كانى نه‌خۆشيارى و مامانى و خولى ياریده‌ده‌رى په‌رستيارى بۆ سالى خويىندنى (2006 - 2007) به‌م شيوه‌يه‌ي خواره‌وه‌ بوو .

ژماره‌ي دهرچووان	ناونيشانى كار	ژ
38	نه‌خۆشيارى كارامه	1
9	مامانى كارامه	2
70	ياریده‌ده‌رى په‌رستيار	3

4- کردنهوهی خولی یاریدهدهری په‌رستیاری له ب .ت سۆران به ژماره (70) قوتابی .

5- بۆ بهرز کردنهوهی ئاستی زانستی نه‌خۆشیاری بریاردره به وه‌رگرتنی قوتابیانی ده‌رچووانی ئاماده‌بیه‌کانی نه‌خۆشیاری و مامانی له په‌یمانگا‌کانی ته‌کنیکی سۆران و شه‌قلاوه به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه .

- هه‌شت قوتابی له ده‌رچووانی ئاماده‌یی نه‌خۆشیاری کچان هه‌ولپێر و بلی له په‌یمانگای ته‌کنیکی هه‌ولپێر به‌شی نه‌خۆشه‌وانی .

- هه‌شت قوتابی له ده‌رچووانی ئاماده‌یی مامانی له په‌یمانگای ته‌کنیکی سۆران به‌شی مامانی .

- یه‌ک قوتابی له ده‌رچووانی ئاماده‌یی نه‌خۆشیاری کچان له کۆلیژی په‌رستاری .

- یه‌ک قوتابی له ده‌رچووانی ئاماده‌یی مامانی له کۆلیژی په‌رستاری .

6- دامه‌زاندنی (19) قوتابی له دەرچووانی کۆلیژی پەرستیاری و دابه‌ش کردنیان به سەر نه‌خۆشخانه‌کانی سەر به فەرمانگه‌که‌مان .

7- به مه‌به‌ست به‌رز کردنه‌وه‌ی ئاستی زانستی پەرستیاری له نیوان پەرستیاری دەرچووی قوتابخانه‌کانی پەرستیاری بریاردرا به وه‌رگرتنی (60) پەرستیاری بۆ به‌شدار کردن له ئەزموونه به‌راییه‌کان (2007 - 2008) .

8- بۆ ریکخستنی کاری خزمه‌تی پەرستیاری له نه‌خۆشخانه‌کان هۆبه‌ی پەرستیاری هه‌ئسا به دابین کردنی که‌ل و په‌لی تایبه‌ت بۆ نه‌خۆشخانه‌کان وه‌ک (860 شه‌رشف - 503 الیزه - 414 د‌ش‌دا‌شه - 546 مش‌ع) بۆ نه‌خۆشخانه‌ی ئافرەتان و له دایک بوونی مندا‌لان .

9- كردهوهى سى خول له نهخوشخانهكان بۆ پهريپيدانى ئاستى خزمهت گوزارى پهريستىارى بۆ پهريستىاران له نهخوشخانهكان .

گيروكرفتهكانى كار :

*****

1- نهبوونى باآه خانهى تاييهت بۆ ئامادهيى مامانى

2- نهبوونى باآه خانهى تاييهت بۆ بهشى ناوخوى ئامادهيى نهخوشىارى كوران .

3- پروگرامى خویندن له ئامادهييهكانى نهخوشىارى به زمانى (عربيه) وه قوتابى ههريم له ناوهندى و

سهرهتايى به كوردى دهخوينن كه هۆيهكه بۆ دوا خستنى ئاستى زانىارى له نيوان قوتابيان .

4- مامۆستايانى پهريستىارى شارهزايان كهمه دهربارهى سيستهى نوى ي بۆ بهريوهبردنى خزمهتى پهريستىارى

له نهخوشخانهكان و چۆنيهتى ماماله كردن له گهه نهخوش كاتى چارهسهر كردن .

5- نەبوونی (دابەش کردنی کار) لە نیوان پەرستیاران بە پێ بروانامەى دەرچوون .

6- ژمارەى پەرستیاران لە نەخۆشخانەکان بەپێ پێویست نیه بۆ پێشکەش کردنی خزمەت گوزاری پەرستیاری

7- کەمى ئارەزوو بۆ خویندن لە ئامادەیی مامانى .

پێشنیار :

★★★★★★

1- دابین کردنی باڵە خانەى تاییەت بۆ ئامادەیی مامانى .

2- دابین کردنی باڵە خانەى تاییەت بۆ بەشى ناخۆ ئامادەیی نەخۆشیاری کوران .

3- هەول دان بۆ وەرگێرانی پەرتووکەکانى خویندن لە ئامادەییەکانمان بۆ زمانى کوردی .

4- شاند کردنی ژمارەیهک لە ماموستایانى نەخۆشیاری ئامادەییەکانى نەخۆشیاری بۆ وولاتانى سەرکەوتو لە

زانست بۆ پەرەپێدان بە ئاستى زانستیان وە چۆنیەتى بەرپۆهچوونی کارى پەرستیاری لە نەخۆشخانەکان بە

گوێرەى سیستەمى نوێى جیهانى .

5- دامه‌زاندنی دەرچووانی ئاماده‌ییەکانی نەخۆشیاری و مامانی و پەیمانگان بەشی تەندروستیەکان سالانه .

6- پاداشت کردنی گشت پەرستیاران له رۆژی پەرستیاری جیهانی .

7- زیاد کردنی دەرمانەهێ قوتابیانی کچ و کور له ئاماده‌ییەکانی مامانی و نەخۆشیاری بەم شیوه‌ی خواره‌وه .

- قوتابیانی ناو شار له 22,500 هه‌زار بۆ 45,000 / دینار .

- قوتابیانی دەرۆهی شار له 30,000 بۆ 60,000 / دینار .

حکومەتی هەریمی کوردستان
وەزارەتی تەندروستی
فەرمانگەهی تەندروستی هەولێر
بەشی پلان دانان و فێرکردنی تەندروستی

هۆبەهی مائپەر و پرۆگرامەکان

www.dohhawler.org

مائیپره که مان نه بهرواری 2006/8/1 کرایه وه

وه نه بهرواری 2007/6/2 نه

www.doh-hawler.com

گۆردرا بو

www.dohhawler.org

چالاکیه کان :-

مامه ئه ی گواستنه وه ی فه رمان به ران له ریگی ئه م سایت ه وه له به روار ی 2006/11/1 دهستی پیکردوه و وه تا ئیستا به شیوه یه کی سه رکه وتوانه به رده وامه .

gwastnawa@dohhawler.org

• مامه ئه ی نیشته جی ی دیرینی له ریگی ئه م سایت ه وه له به روار ی 2007/6/15 دهستی پیکردوه .

nderini@dohhawler.org

• که شکۆئی زانیاری سالی 2007 له مائپه ره که بلاو کراوه ته وه که زانیاری وورد ده رباره ی دهزگا ته ندروستیه کان ده به خشییت .

• زانیاری نه خشی نه خوشخانه وه و بنکه ته ندروستیه کانی سه ر به پاریزگی هه ولیر بلاو کراوه ته وه Atlas of Health .

- هه‌وال و چالاکی به‌شەکانی سەر به‌فەرمانگە که‌مان له‌رێگه‌ی ئەم سایتە رۆژانه‌ی بلاوکر اوته‌وه.
- ئاماری مانگانه‌ی ژماره‌ی له‌دایک بوونی منداڵان راسته‌وخۆ له‌نه‌خۆشخانه‌ی له‌دایک بوون و ئافره‌تان وەرگیراوه و له‌رێگه‌ی ئەم سایتە بلاوکر اوته‌وه.
- بلاو کردنه‌وه‌ی بابەتی پزشکی.
- وەرگرتنی ر‌او بو‌و چوونی هەر هاوول‌اتیە ک‌یان فەرمانبەریکی تەندروستی له‌رێگه‌ی ئەم ئیمیلە خواره‌وه و وه‌گه‌یان‌دی بو‌و لایه‌نی په‌یوه‌ندیدار .

info@dohhawler.org

- بلاو کردنه‌وه‌ی ر‌ینمایه‌کانی تەندروستی بو‌و خۆپاراستن له‌نه‌خۆشیه‌ مه‌ترسیداره‌کان.

- دانانی پروگرامی سەردەمیانه بە (Microsoft Access) تاییهت به پزیشکان به هه‌موو قوناغه‌کانی کارکردنیانه‌وه به ووردترین زانیاری و که‌ترین کات و هه‌له.

گرفته کان:-

- نه بوونی خوئیکی به هیژ بو بهره و پیش بردنی مآپهره که زیاتر وه ک خوئی (ASP-PHP-HTML-VISUAL.NET)
- هاوکاری نه کردنی هندیک نه به شه کانی بو بلاوکردنه وهی هه وال و چالاکیه کانیان .
- مآپهره که پیویستی به کارمندی زیاتر ههیه بو راپه راندنی کاره کانی به مهرجیک نه م کارمهنده تایبته تمهنه بیت نه م بواره دا.

نشاطات شعبة الإحصاء

جولات في القواطع.

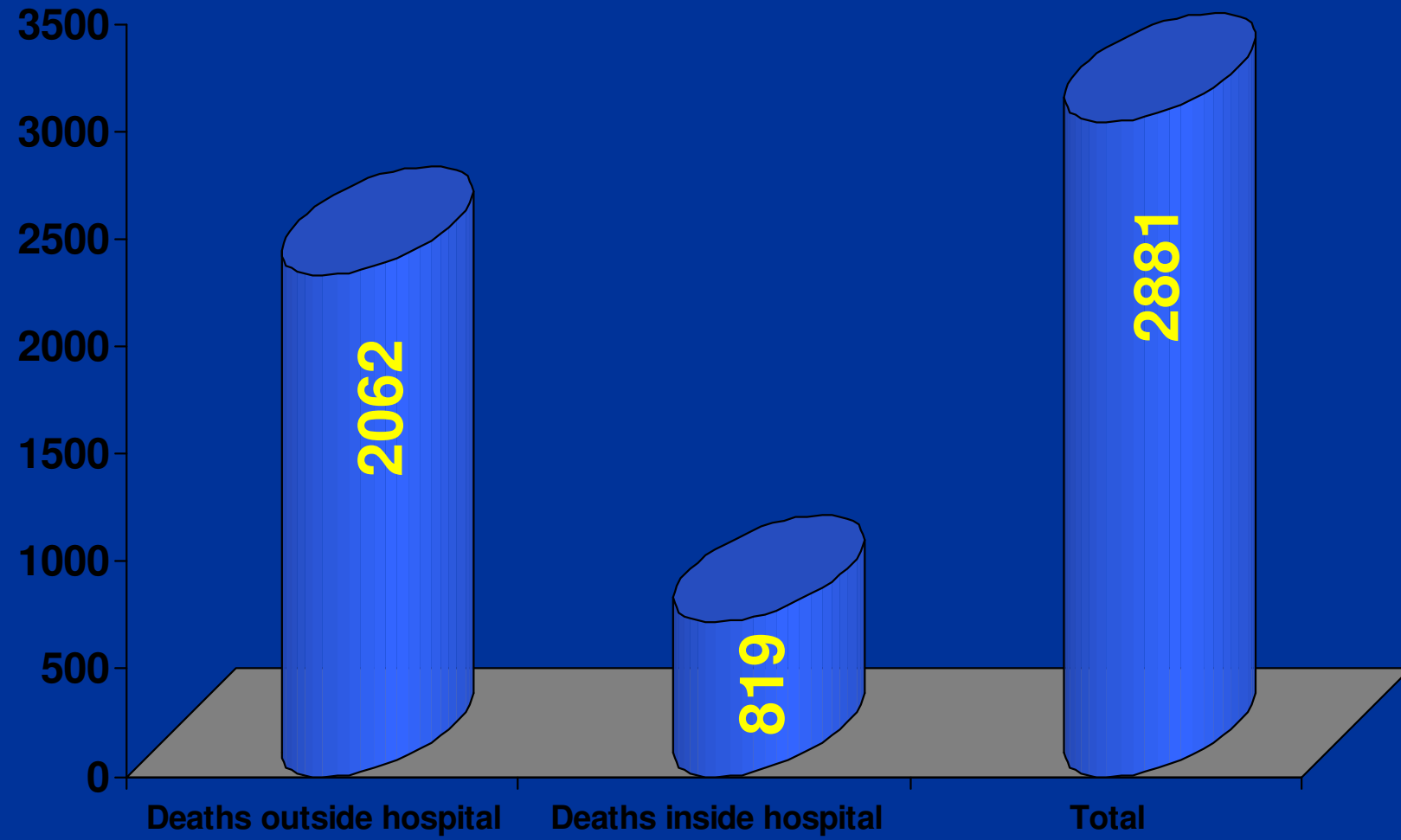
مفاتيح الوزارة لإعادة النظر في استمارات الإحصاء وتوحيدها على مستوى الإقليم.

مفاتيح الوزارة لتهيئة كوادر خاصة بالإحصاء ثم مفاتيح وزارة التعليم العالي لفتح قسم الإحصاء في معهد الصحة.

Number of deaths for 2007

Deaths outside hospital	2062
Deaths inside hospital	819
Total	2881

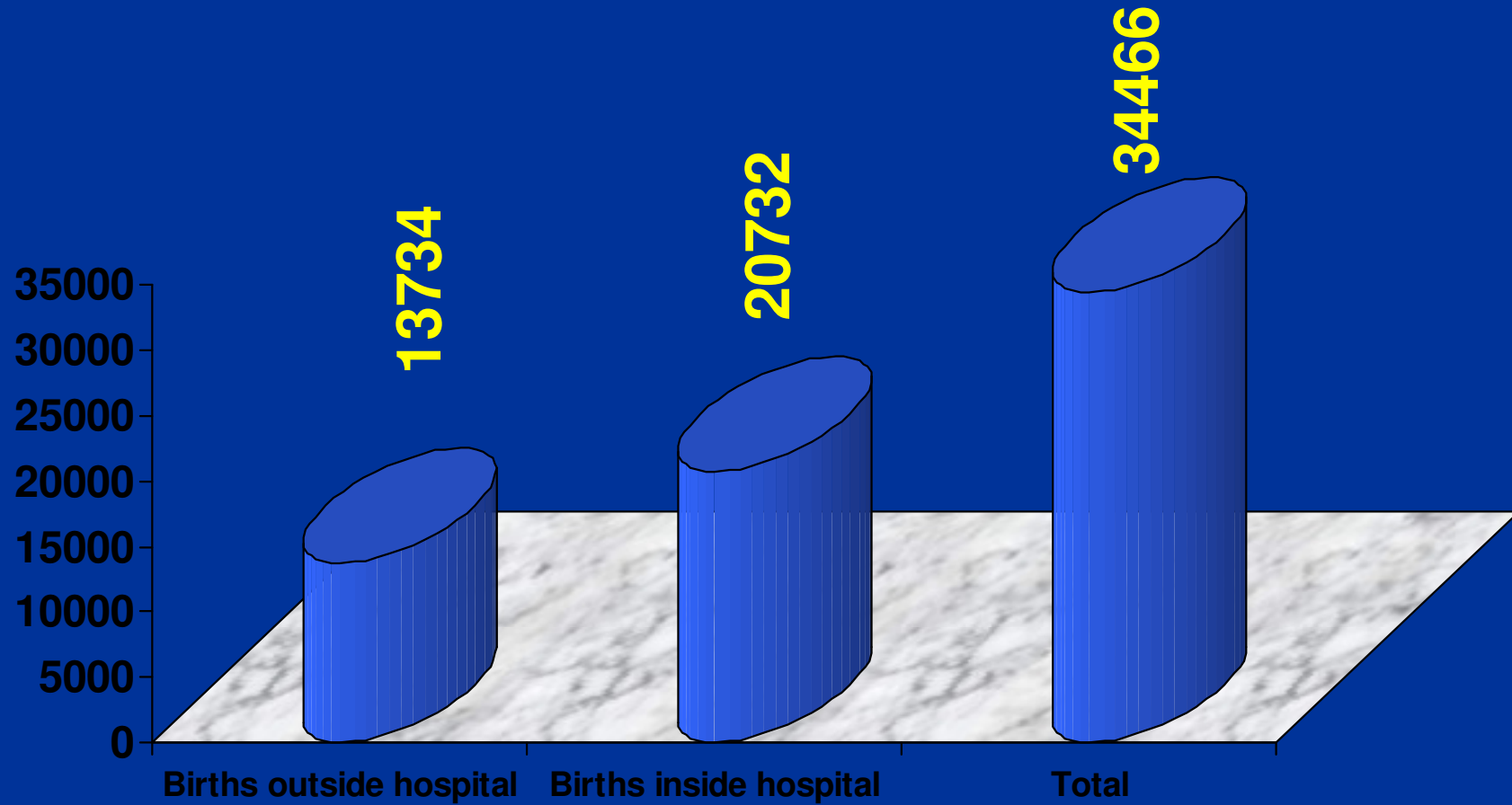
Number of deaths for 2007

Number of births for 2007

Births outside hospital	13734
Births inside hospital	20732
Total	34466

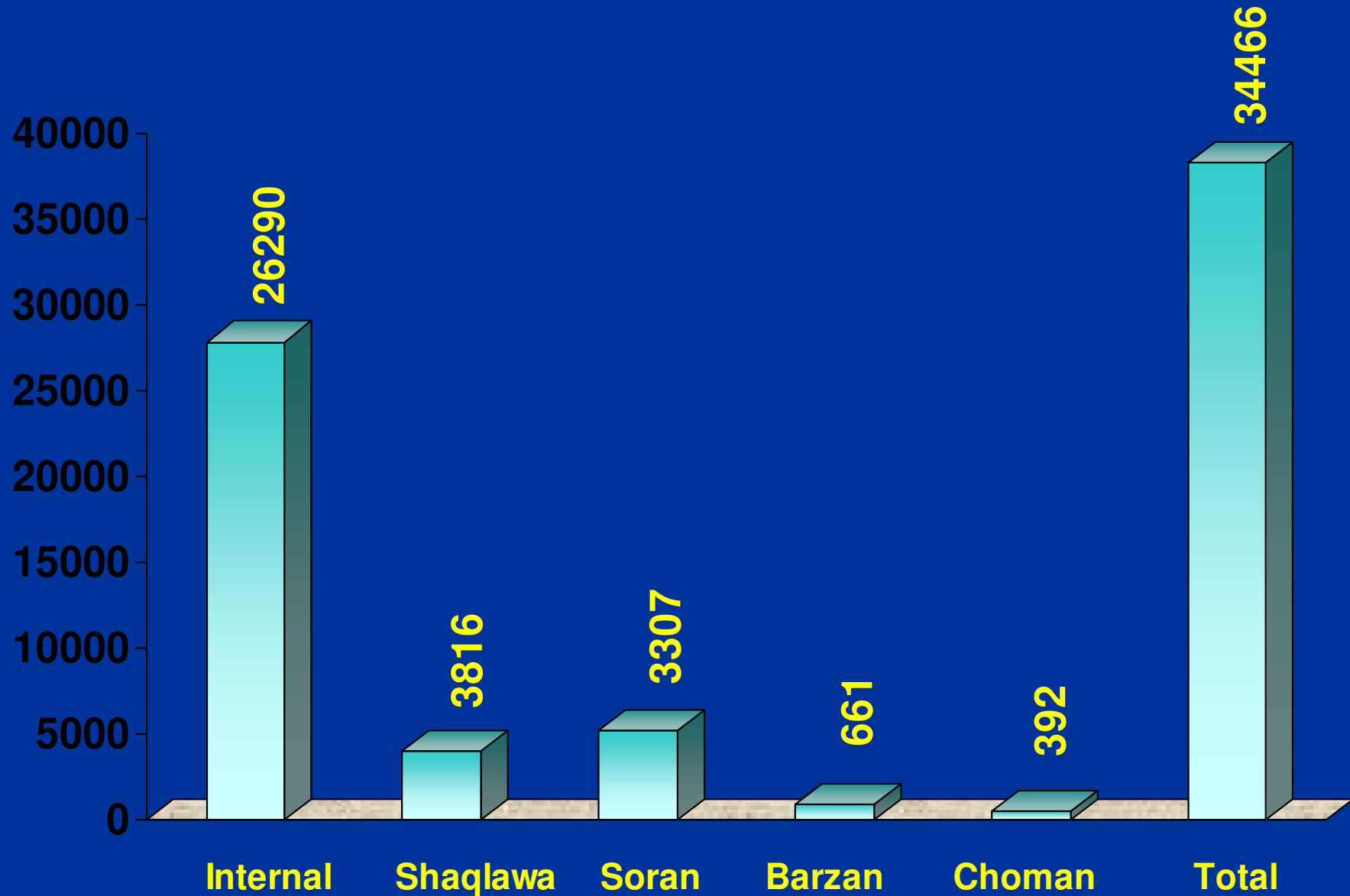
Number of births for 2007

Births in districts for 2007

1	Internal	26290
2	Shaqlawa	3816
3	Soran	3307
4	Barzan	661
5	Choman	392
Total		34466

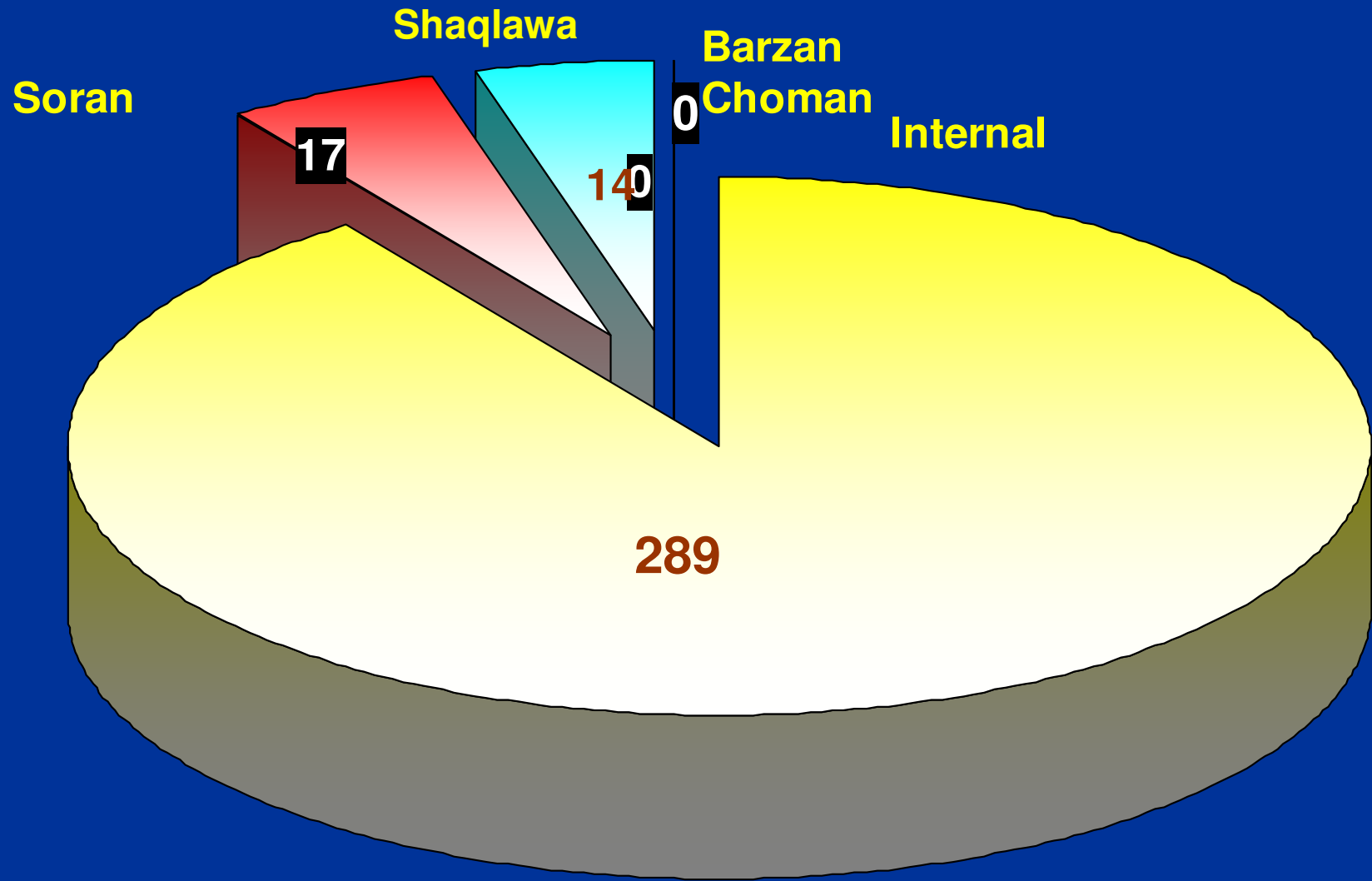
Births in districts for 2007

Infant mortality for 2007

1	Internal	289
2	Shaqlawa	14
3	Soran	17
4	Barzan	0
5	Choman	0
Total		320

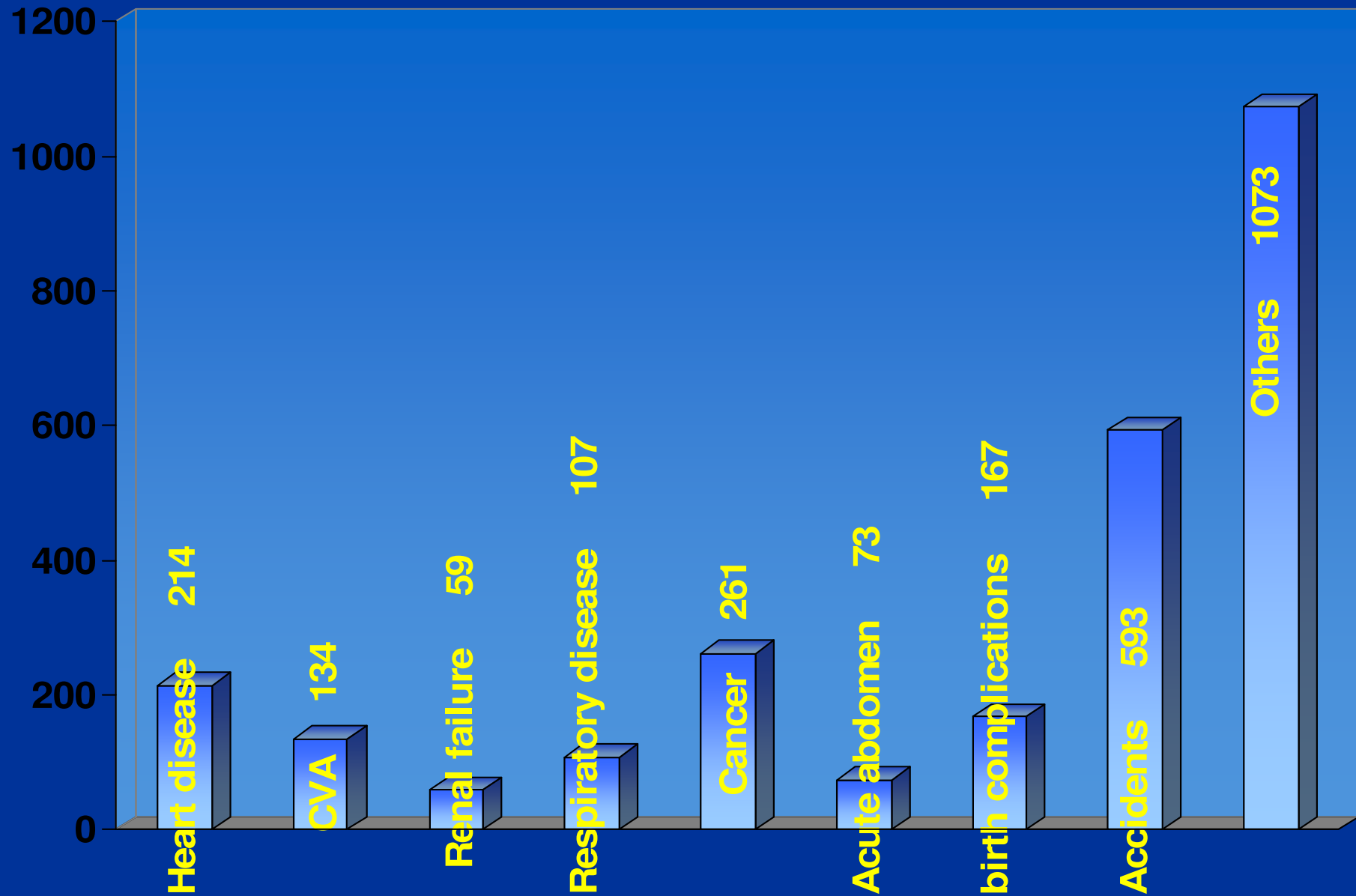
Infant mortality for 2007

Causes of death for 2007

1	Heart disease	214
2	CVA	134
3	Renal failure	59
4	Respiratory disease	107
5	Cancer	261
6	Cerebro-vascular disease	200
7	Acute abdomen	73
8	Birth complications	167
9	Accidents	593
10	Others	1073
Total		2881

Causes of Death in 2007

سوچاس